

Noget om citat og referat¹

Meningen med en opgave om en tekst er, at du skal sige noget om, hvad *du* mener om teksten – det du skal levere, er altså *dit* udsagn, din ”påstand” om teksten. Men samtidig med, at du siger noget om teksten, skal du hele tiden *begrunde* det med belæg (argumenter). Det vil sige, at du skal komme med henvisninger til noget i teksten eller citater fra den. Det, du påstår om teksten, og de belæg, du typisk giver for det, skal hele tiden være i balance.

Der er to typiske måder at overtræde denne regel på:

1. Der er for lidt belæg og for meget påstand – måske skriver du om alt muligt som ikke har med teksten at gøre, eller du fremlægger en ”oversmart” fortolkning der kun er ganske lidt belæg for i teksten, og som en masse andet i teksten måske strider imod
2. Du har en masse belæg, men ingen selvstændige udsagn eller påstande. ”Rent referat” kalder man det, hvis man bare genfortæller tekstens handlingsforløb. ”Citatmosaik” kaldes det, hvis du bare citerer alt muligt fra teksten uden at fortælle, hvorfor og hvordan det er interessant.

Sådan gør du:

Du skal hele tiden gøre begge dele: komme med en påstand og levere belæg for det (se skema). Det gælder uanset om du bliver bedt om at lave *beskrivelse*, *redegørelse*, *analyse*, *fortolkning*, *diskussion*, *vurdering* eller hvad det nu er.

Det fælles for begreberne er, at du skal komme med belæg. Du skal sige så præcist som muligt, hvad du bygger din mening på. I skemaet herunder ser du forskellene mellem disse begreber²:

Begreb	Udsagn (hvad du siger)	Bevismateriale (hvad teksten siger)
Beskrivelse	det personlige element er ikke stort	Citat og/eller referat
Redegørelse	her trækker du det væsentlige frem på en objektiv måde, dvs. uden at komme med egne vurderinger	Citat og/eller referat
Analyse	er mere selvstændig, for her ligger hovedvægten på elementer, man selv har valgt ud som særligt vigtige	Citat og/eller referat
Fortolkning	her er det personlige element endnu større end i analysen – her skal man tale om de betydninger og temaer, man ser i historien	Citat og/eller referat
Diskussion	indebærer en personlig stillingtagen. Her skal du altid redegøre både <i>for</i> og <i>imod</i> et givent synspunkt	Citat og/eller referat

¹ Kilde: ”Skriv i alle genrer” og ”Skriv kreativt”. Gyldendal

² Se mere på de udleverede ark om *Blooms taksonomi*

Vurdering	Her skal du komme med en personlig vurdering. Skal altid begrundes!	Citat og/eller referat
------------------	---	------------------------

Citater

Citater bruges til at illustrere noget andre siger, eller til at argumentere for noget, man selv siger om en tekst. Citater skal gengives ordret; vælger man at udelade noget, fordi citatet ellers bliver for upræcist eller for langt, markeres det med tre prikker i teksten.

Brug af citater

- Citater skal være korte og præcise
- Citater skal kommenteres, forklares og bygges ind i ens egen tekst (citater kan *ikke* tale for sig selv, citater kan ikke tale for sig selv, citater kan ikke tale for sig selv...)

Sådan indarbejder du citater

- Korte citater indarbejdes i den løbende tekst og markeres med anførelsestegn ("...")
- Længere citater (mere end tre-fire linjer) anbringes på en linje for sig selv med indryk, ekstra "luft" til den omgivende tekst og evt. mindre linjeafstand eller kursiv. Anførelsestegn kan udelades ved indrykkede citater.

Om kildeangivelse

- I stilene: Brug citater og henvis enten i parentes efter citatet eller en fodnote. Vær konsekvent i din måde at henvise på.
- I stilene: indarbejd kildeoplysninger direkte i din løbende tekst. På den måde får du præsenteret stoffet for en ukendt læser. Fx: "Teksten "Månestrålesofaen" stammer fra Christina Hesselholdts bog *Hovestolen* fra 1998, der består af 50 små novellelignende tekster.
- I dansk-historieopgaven (1.g), SRO (2.g) og SRP (3.g): Her er der lidt andre krav, fx til fodnoter. Mere akademisk citatteknik og fodnoter i næste semester...

Eksempel på citater

Vejledning: Forestil dig, at teksten herunder er en analyse af kompositionen i Christina Hesselholdts novelle "Månestrålesofaen".

Christina Hesselholdts tekst er en rammekomposition, hvori det afgørende replikskifte mellem far og barn udgør begyndelsen og slutningen. Men samtalen afbrydes det mest kritiske sted, nemlig der hvor barnet har spurgt faderen, hvorfor han vil forlade sin familie:

"Kan du da bedre lide hende end os?"
 "Jeg kan lide hende på en anden måde"
 "Hvilken måde?"

Svaret "Sådan så jeg gerne vil bo sammen med hende" falder først i slutningen af teksten. Det anbringer læseren i en tilstand af spænding og skærpet opmærksomhed.

Karin, december 2010